(Nro. 213.)

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek **Nro. 106.** 17. Września 1821.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — C. K. Rząd kraiowy podał do umieszczenia następuiące

Uwiadomienia:

I. Do obsadzenia uwolnionego mieysca radcy przy C. K. Bukowieńskim Sądzie szlacheckim z pensyią roczną 1400 ZR. w M. K. wypisuie się konkurs z tym dodatkiem: iż C. K. Urzędnicy życzący sobie otrzymania tego mieysca, swoie prośby, należycie allegatami opatrzone, przez swe przełożone Władze, inni zaś kompetenci wprost do wspomnionego C. K. Sądu szlacheckiego w czterych tygodniach podadź maią. Nakoniec czyni się ta uwaga, że do otrzymania tego mieysca, ukazanie dekretów eligibilitatis z linii cywilney i kryminalney iest koniecznem, a umieiętność ięzyków Multańskiego i Ruskiego zalecaiącym warunkiem.

II. Do obsadzenia systemizowanego mieysca Chyrurga przy C. K. Sądzie karzącym we Lwowie z roczną pensyią Trzechset ZR. w M. K. rozpisany iest konkurs na sześć tygodni z dołożeniem, że ubiegaiący się o to mieysce kompetenci, podać maią w tym czasie prośby swoie należnie udowodnie do C. K. Rządu kraiowego.

Z Wiednia d. 6. Września. — N. Pani pożegnawszy się z Królem Jmcią Bawarskim i Jego rodziną w Tegernsee powróciła z tamtąd do Salcburga na d. 30. Sierpnia o godzinie 8 wieczorem w pożądanem zdrowiu i dnia następuiącego, 31. Sierpnia po nabożeństwie i obeyrzeniu niektórych osobliwości puściła się w podróż przez Wels.

Gazeta Preszburska z d. 4. b. m. zawiera co następuie: »Jego Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiąże Franciszek drugi syn Cesarza Jmci przybył z Wiednia do naszego miasta w zeszły Piątek. Na granicy między Austryią i Węgrami przyięty był Arcy-Xiąże przez Starostę Komitatu Preszburgskiego, Hrabiego Leopolda Pálfi, na granicy zaś obwodu miasta przez teraźnieyszego sędziego mieyskiego Jonasza Kettnera, i Zastępcę Burmistrza Karola Wincentego Sessel, którzy mu towarzyszyli aż do domu wieyskiego. Po obiedzie, około godziny 5, oglądał Arcy-Xiąże koszary na ulicy szpitalney i rozłożoną tamże dywizyię pułku piechoty Cesarza Alexandra; poczem rozkazał czynić niektóre obroty woyskowe wychowańcom wspomnionego pułku, zadawał onym pytania w przedmiotach naukowych i zwiedził izby sypialne. Z tamtąd udał się Arcy-Xiąże do koszar nad wodą położonych, oglądał tamże rozłożony trzeci batallion pułku piechoty Greth i zwiedził szkołę pływania będącą na drugim brzegu Dunaiu. — Drugiego dnia przed południem, Deputacyia Komitatu Preszburgskiego a poźniey Deputacyia Magistratu miasta miały zaszczyt bydź przedstawionemi Arcy-Xięciu; poczem zwiedził zamek Królewski, dom Komitatu, a o południu Kościoły kollegialny i parafiialny S. Marcina. Po obiedzie na którym mieli zaszczyt znaydować się wysoki Stan szlachty i z obecnych Władz woyskowych i cywilnych po dwie osoby, udał się Arcy-Xiąże na ratusz mieyski, tam przyięty przez zebranych członków Magistratu miasta maiących na czele Sędziego mieyskiego, oglądał wszystkie urzędy i różne okazane sobie pomniki starożytności. — W Niedzielę po Mszy w kaplicy pałacu Prymasowskiego przedstawił Arcy-Xięciu Podpułkownik Bernhard Wachtler naczelnik milicyi mieyskiey, korpus Officerów teyże milicyi a o godzinie 10 udał się Arcy-Xiąże błogosławiony od mieszkańców do S. Georgen.

Wiadomości zagrani-[illegible]

Ameryka Hisz[illegible]ska.

List z Kadyxu [illegible]towany pod d. 14. Sierpnia umieszczony w dzienniku Paryzkim zawiera obszernieysze wiadomości o postępie w Nowey Hiszpanii powstania, na którego czele stanął w Marcu Yturbide.

[illegible] niezwątpienia dowiedziałeś się WPan z

)(

pism publicznych o części ważnych wypadków w Nowey Hiszpanii. Niepodlega żadney wątpliwości, że Władza Wice-Króla ograniczoną iest na trzech miastach: Vera Cruz, la Puebla i Mexyk; la Puebla iest w zaburzeniu, Mexykowi niedostaie odwagi, niema pieniędzy i woyska. Nic innego nie pozostaie Wice-Królowi, tylko albo poddadź się lub utorować sobie drogę do Vera Cruz; niebezpieczne zaiste przedsięwzięcie, albowiem w drodze tey nie może żadnego spodziewać się wsparcia.«

»Listy z Vera Cruz z d. 9. Czerwca, nadeszłe od bardzo szanownych osób, potwierdzaią śmierć Królewskiego Jenerała Hevia, który na d. 18. Maia poległ w Kordowie na placu podczas powtórnego na nieprzyiaciela uderzenia; wtedy zginął także Podpułkownik Kastillo a pułk Kastyliyski utracił 300 ludzi. Yturbide posunął się aż ku Zamorze, i w folwarku będącym w owych okolicach zawarł z Jenerałami Królewskiemi, Cruz, Negiete i Quintanar i Biskupem Guadalaxarskim zawieszenie broni czyli kapitulacyią, do którey zasady przełożone od Yturbida uznali wspomnieni Jenerałowie za podstawę do nowego Rządu. Prowincyie Guadalaxara, San Luis de Potosi, Zacatecas, Guanaxuato, i cały kray znany pod imieniem: El Bayo, iuż pierwey połączyły się z Yturbidem. Potem zawieszeniu broni, i kilku naradach odprawionych w owym folwarku, wyruszyć miał Yturbide do Walladolidy, gdzie trzymaną iest w oblężeniu przez iego dowodcę Rarriagan załoga złożona z 1500 ludzi. Ponieważ załoga ta niemiała nadziei odsieczy, więc dowodca oney poddał się na d. 21. Maia, po przyrzeczeniu onemu w iednym artykule kapitulacyi, że ludzie iego udadź się mogą bez przeszkody do Mexyku lub wniyść do woyska niepodległych. Skutki tych układów sprawiły, iż tylko 800 ludzi poszło pod dowodztwem Cela do Mexyku. Dywizyia Królewska złożona z 1500 ludzi będąca pod sprawą Pułkownika Revuelta połączyła się z Yturbidem, który w tedy wyruszył śpiesznie do Guanaxuato, gdzie [illegible]dził Mennicę. Niektórzy mowią, że Yturbide [illegible] drogą [illegible] z tamtąd do Gueretaro (pro[illegible]czele znacznego [illegible]ku); inni twierdzą, iż na Zita[illegible] anro, z kąd mia[illegible] woyska wyruszył do [illegible]luci, (ku stronie południowo zachodniey Mexyka.)«

»Wice Król niemniey w złem zostawał położeniu; bowiem gdy ściągnął większą część oddziałów woyska do stolicy, podtenczas posunęli się powstańcy aż do Chalco i Tenango. Kazał on uiąć za broń mieszkańcom, lecz nikt niechciał słuchać iego rozkazów. Na posiedzeniu Junty, do którey wezwano wielu Officerów artyleryi, uchwalono, aby korpus eden z 3000 ludzi wyruszył przeciwko Yturbidowi, inny zaś podobny tamtemu użyty był do obrony Queratoro i Mexyku. Jakkolwiek nie wielka iest liczba tych woysk, trudno atoli będzie ich zebrać. Dywizyia Marqueza opuściła Acapulco, aby udała się do stolicy, gdzie stanął iuż Pułkownik Concha. Herera wyruszył z woyskiem swoiem dla osadzenia prowincyi Quaxaca, która prawie opuszczona iest od woyska.«

»Taki był stan Nowey Hiszpanii przy odpłynieniu goeletty Gallega, którą wysłała Municypalność miasta Vera Cruz z listami do Rządu, żądano od niego 200 ludzi artyleryi i 2000 piechoty. Mówią, że Rząd dał rozkazy aby z Hawanny posłano do Vera Cruz 1000 ludzi, lecz sądzą, iż dopełnienie tego rozkazu nie przyydzie do skutku, ponieważ mieszkańcy Hawanny, w tym stanie w iakim się znayduie sama wyspa Kuba, mogliby się sprzeciwić zabraniu woyska przez okręty.«

»Prawie cała prowincyia Vera Cruz iest w mocy naczelnika powstańców Wittoria: 480 ludzi z dywizyi Leno pod dowodztwem Merina posunęło się aż do Artigua kilka mil od Vera Cruz ku stronie północney, i osadzili tamże zamek, w kilka dni wyszli ztamtąd zburzywszy ów zamek dla zaięcia innego stanowiska po tamtey stronie rzeki. Zbiegostwo powiększa się codziennie w woysku Królewskiem i prowincyia Vera Cruz była w smutnem położeniu.«

W Nowym Yorku odebrano na d. 25. Lipca nadeszłą przez Caracao wiadomość o krwawey potyczce, zaszłey pod Puerto Cabello (kiedy? o tém nie donoszą) między woyskiem Hiszpańskiem będącem pod rozkazami Jenerała Morales i Latorre a woyskiem powstańców pod sprawą Boliwara i Paeza. W bitwie tey woysko Królewskie poniosło zupełną klęskę, piechota Hiszpańska trzymała się mężnie, lecz iazda haniebnie umknęła z placu. Jenerał Morales cofnął się do Puerto Cabello z niedobitkami swoiego woyska, którego stratę łącząc w to i ieńców na 2000 podaią.

Hiszpaniia.

Deputacyia nieustaiąca Stanów, wydała na d. 12. Sierpnia Okólnik do wszystkich Członków Stanów, w którym donosi, iż zamiarem iest Króla, zwołać nadzwyczayne Stany. Jako przed-

mioty do narad tegoż zgromadzenia oznaczył Król: Podział Hiszpanii i inne stosowne środki do urządzenia zarządu kraiowego i publicznych instytutów; rozpoznanie środków przełożonych od Rzadu do uspokoienia Ameryki; ułożenie księgi ustaw na występki i kary, i postępowania kryminalnego; urządzenie podatku od konsumpcyi; obrachowanie dostawionych żywności dla woyska, środki względem obiegu fałszywey monety zagraniczney w Hiszpanii; rozporządzenie i ustawy dla woyska; wyrok względem urządzenia milicyi czynney i proiekt do ustawy organiczney dla marynarki. Stosownie do tegoż uchwaliła Deputacyia nieustaiąca, aby nadzwyczayne Stany zwołane zostały na d. 28. Września r. b., pierwsze posiedzenie przygotowawcze odbydź się miało na d. 22. a drugie na d. 24. t. m.

Wiadomości z Katalonii ogłoszone publicznie, mniey są iak pierwey niepokoiącemi; tymczasem twierdzą, że złe w tey prowincyi iest nie równie gorszem, iak o niem donoszą. To pewna, iż osada, znayduiącego się w porcie Barcellony okrętu Francuzkiego, który zawinął tamże z Marsylii zarażoną została epidemiią, że wiele osób umarło, i że pozostałą przy zdrowiu część osady posłano do kwarantynny w Majorce. Uprzednio zamknięto związki Barcellony z innemi portami; niewolno tam ani zawiiać, ani z tamtąd wypływać okrętom; przedsięwzięto oraz wszelkie iakie można sobie wystawić środki do przeszkodzenia dalszemu szerzeniu się tey zarazy. Z tego powodu przywrócono znowu związek między miastem i kraiem, co własnie musiało bydź przyczyną dla Władz Francuzkich, że zamknięto uprzednie wszelki związek z całą Katalonią. Poruszenie woysk Francuzkich w Langwedocyi i Prowancyi trwa wciąż; idą oni częścią ku granicy, częścią nad brzegi morza.

Królestwo Oboiey Sycylii.

Osławiony Morelli, ieden z głównych sprawców rewolucyi w pierwszych dniach Lipca r. z. poymany w nocy z d. 12. na 13. Sierp. wraz z innemi swemi towarzyszami, między którymi iest także Salviati, przyprowadzony został pod mocną zasloną do Neapolu.

Rossyia.

Z nad granic Rossyyskich. — Odessa d. 23. Sierpnia (4. Września). — Dwa okręty przybyłe na d. 1980 z. m. przywiozły wiadomość zupełnie dawnieyszey się sprzeciwiaiącą, że okrętom naładowanym zbożem niewolno iest płynąć na morze Egeyskie i srodziemne, i podróż takową tylko próżne okręty przedsięwziąć mogą. — Wątpliwa ta wiadomość sprawiła wrażenie w Odessie i wszelka przedaż wstrzymaną została. Z przerwania biegu poczty przez Bukarest, nie mamy wprost wiadomości z Turcyi.

W Mikołajowie odebrała Admiralicyia rozkazy, aby wszystkie okręty były uzbroione i gotowe do wyyścia pod żagle.

Kupcy tuteysi, na przypadek, gdyby ukaz względem portu nie został odwołanym, wybrali Deputacyię do przeyrzenia zapaśnych towarow.

Z Odessy d. 26. Sierpnia (d. 7. Września). — Wczoray rozeszła się wieść, iż nasz port wolny, nie będzie zniesionym i czekaią w tey mierze potwierdzenia. — Baron Strogonow opuści dzisiay kwarantannę i iutro podług odebranych rozkazów uda się do Petersburga. Wszystkie czynności ustały. — Z Konstantynopola nie mamy żadnych wiadomości.

Z teyże samey daty. — Podług wiadomości prywatnych z Petersburga, Cesarz Jegomość na przedstawienie sobie uczynione, zezwolił na wolny port w Odessie wedle dawnego kształtu i uchwalił tylko niektóre odmiany, iakie potrzebne są do zapobieżenia łatwemu przemycaniu. — (Wiadomość ta potrzebuie potwierdzenia).

Turcyia.

Dalszy ciąg wyiątków ze Spektatora Wschodniego:

„Ze Smirny d. 28 Lipca.“

»W początkach powstania Greckiego, wielu było w Europie takich ludzi; którzy, nieznaiąc dokładnie stanu rzeczy, lub uważaiąc ie ze złey strony, uymowali się mocno za uwolnieniem ludu, którego dawna sława ich pociągała i o którem sądzono, że iest uciśniętym. Naypierwey wiedzieć o tem potrzeba, iż w tey mierze nie masz średniey drogi; ieźli Grecy maią bydź niepodległymi, więc zaiąć muszą Państwa Tureckie. Wielkiem byłoby to błędem mniemać, iż to iest podobieństwem do wykonania. Na pierwsze hasło powstania, które daleko rozszerzonych odnóg i porozumienia się z obcemi domyślać się każe, cały kray Turecki przeięty iest zapałem narodowym, i nie wątpiemy, iż w tey chwili million Turków zbroynych podzielonych na różnych punktach, gotowych iest wyruszyć na rozkaz swoiego Władzcy. Tego rezultatu spodziewać się należy; i zawsze się to ziści, ile razy zagrożone będzie Państwo; przeszłość iuż nam nie raz podobny wystawiła przykład. Turcyia ma niezmierne żrodła; wie-

dzą o tem naylepiey Grecy; i w rzeczy samey postąpili nierozstropnie, że sami nayprzód zaczęli i wystawili się na doświadczenie, nie mogąc z nikąd spodziewać się pomocy. Sądzilibyśmy, że maią nadzieię opanować prowincyie Europeyskie, oddzielone od Azyiatyckich wąskiemi kanałami? Utworzenie Państwa Greckiego albo nawet Rzeczpospolitey Greckiey, pomiędzy wielkiemi Mocarstwami Europeyskiemi, iest szaleństwem. Czyliż nie dosyć ieszcze Wulkanów dla Europy zagrażaiących iey wewnątrz, aby takim pomagała proiektom. Państwo Greckie wzniesione na rozwalinach Tureckiego, niebawem stałoby się widownią naystraszniejszych zatargów i nieodzownie pogrążyłoby w takowe iedno lub drugie z owych wielkich Monarchiy.«

»Nie potrzeba tylko zastanowić się na chwilę dla przekonania, że zaburzony powstaniem stan tych kraiów, połączył wszystkie korzyści i sprawy nawet nie wyłyczaiąc Greków. Dalecy od pochwalania tyranii, życzylibyśmy naymocniey uwolnienia Greków, gdybyśmy ich w dzieli bydź rzeczywiście ucisnionymi; położenie ich atoli nie było nieszczęśliwe. Opłacali oni umiarkowane podatki, nawet ani trzeciey części tego, co się płaci w Anglii i we Francyi; postępowano z nimi nie tylko z oszczędzaniem, ale nawet z poważaniem; powiedzieć można prawdę, że los ich był daleko łagodnieyszy, iak Turków. Jeźli ucisnionymi byli w niektórych prowincyiach, iak to w Multanach i na Wołoszczyznie, więc to przypisać powinni swoim Xiążętom i Władzom, gdyż iak wiadomo, ani iednego nie było tamże Muzułmana. Wyspy doznawały wielkiey wolności; w nieiakim względzie tworzyły one Rzeczpospolite, będącą pod zwierzchniem władztwem Sułtana, a rządzone przez naczelników Greków. Raz tylko w rok przybywała flotta Turecka dla wybrania daniny; ieźli przy tey sposobności zachodziły bezprawia, były one mniey winną Rządu, iak poiedyńczych przestępców, którzy rzadko uchodzili kary. Uważaliśmy los Greków nie w iedney tylko prowincyi Państwa Tureckiego, iakoteż i w Stolicy; tu doznawali oni od lat kilku szczególnieyszey łaski codziennie się bardziey wykazuiącey. We wszystkich ich sprawach, we wszystkich ich sporach z cudzoziemcami, obstawał za nimi Rząd z taką gorliwością, iakiey my Europeyczyki tylko po Ministrach naszych Dworów spodziewać się możemy. Kredyt ich coraz bardziey wzrastał. Spokoyni w wyznawaniu swey religii, silnie wspierani w swoich rękodziełach i sztukach, wzbogaceni handlem, który wyłącznie sami zagarnęli; prawie uzuchwaleni swoią pomyślnością maiąc wolność mieszkania w kraiu lub onegoż opuszczenia i znowu powrócenia iak się im podobało, — czegoż ieszcze życzyć sobie mogli? Nic, iak tylko władać berłem.«

»Jak tylko zaiął się teraźnieyszy pożar, przekonaliśmy się, że on wszystko strawi. Jakże mielibyśmy się tem przedsięwzięciem cieszyć; my, co kierowani znaiomością ludzi i mieyscowości, nie dozwalaiąc innego uczucia, iak głębokiego żalu i widząc, w tey nie rozważney rewolucyi, iak tylko daremne strumienie krwi, zniszczenie pomyślności Greków i początek ich zguby przez nich samych sprowadzoney. Powstanie to poczęło się na lądzie i morzu ze strasznemi mordami i z owem okrucieństwem, co zwykle towarzyszyć zwykło słabości, dumie, niewiadomości i przesądowi. Przeciwdziałanie musiało bydź strasznem. — Wszystkie kraie wschodnie, naylepszego dotąd używaiące pokoiu, napadane są od strasznego wstrząsnienia. Nieszczęście obciąża wszystkie tameczne Narody; przyszłość dla wszystkich iest okropną. Mocarstwa Europeyskie nie zechcąż w tak niszczącey i krwawey rewolucyi przynaymniey swoiey utrzymywać sprawy? Będąż mogły patrzeć spokoynie, na bandery buntowniczych wyspiarzy, od nikogo nieuznanych, napadaiących bezkarnie morza, na których powiewały tylko bandery prawych Rządów? Okoliczności te codziennie staią się przykrzeyszemi, i niebawem musi nadeyść pomoc, ieźli potrzeba, aby wszystkie porty i brzegi Wschodu zachowane zostały od spustszenia.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Multany i Wołoszczyzna.

Z nad granic Multan d. 1. Września. — (*Od innego korrespondenta*). Grecy stoiący pod Dorna, na wiadomość, iż niemasz więcey Turków, myślą wyruszyć do Botoszan i tam zaiąc stanowisko. W Multanach obawiaią się nowego onych napadu. — Turcy w Multanach ściągaią swoie główne siły ku Dunajowi. W tey chwili nadchodzi wiadomość, (za którą iednak ręczyć nie można), że Basza Kihaja Bey zbiegł nad Prut, ponieważ obawiał się w Jassach, aby od swoiego nieposłusznego woyska nieutracił życia.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.